

Taalfontein

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

SLO • nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

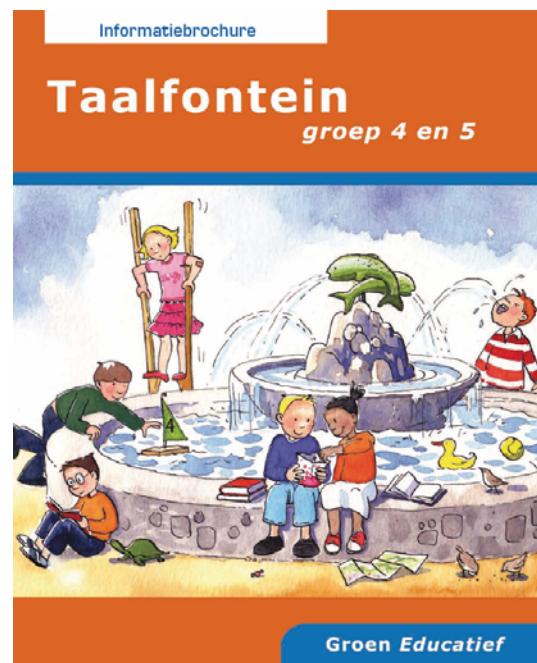

Taalfontein

Beschrijvingsgegevens en toelichting bij het compacten

November 2009

slo
nationaal
expertisecentrum
leerplan-
ontwikkeling

Beschrijvingsgegevens

Taalfontein

Uitgever

Jongbloed, Uitgeversgroep

Postbus 484

8440 AL HEERENVEEN

The Netherlands

Tel.: 0513 - 63 79 11

Fax: 0513 - 63 79 08

E-mail: verkoop@jongbloed.com

Website: <http://www.jongbloed.com>

Jaar van uitgave

2004 - 2009

Algemeen

Taalfontein is een geïntegreerde taal, lees en spellingmethode voor de groepen 1 tot en met 8 van het reformatorisch basisonderwijs. Vanuit christelijk perspectief komen de taalfuncties communicatie, expressie en conceptualisatie aan de orde. Woordenschatontwikkeling en mondelinge taalontwikkeling komen binnen contexten en activiteiten aan bod. De opzet van *Taalfontein* is thematisch, er worden per jaar twaalf thema's uitgewerkt met lesstof voor vier weken. Voor de groepen 4 tot en met 8 wordt gebruik gemaakt van het materiaal van *Taalleesland*. Teksten zijn gedeeltelijk bewerkt en het materiaal is voorzien van nieuwe illustraties.

Samenstelling

De methode bestaat uit twee leergangen: *Taalfontein Taal en lezen* en *Taalfontein Spelling*.

De leergang *Taal en lezen* bestaat voor groep 4 tot en met 8 uit: een handleiding, vier fonteinboeken, oefenboeken, een toetsboek, kopieersysteem op cd-rom, luister-cd, woordwebmap en leeskaart.

Als aanvullend materiaal is er *Woordstroom* (extra woordenschat) dat bestaat uit een handleiding, een woordwebmap en twee oefenboeken. Voor groep 6 is er verder een leeskaart. Groep 7/8 heeft een schrijfwijzer, een klassikale kaart spreekbeurten en een Klikwijzer. Groep 1/2 heeft twee mappen met een handleiding, praatplaten, audio cd's en een Bronboek. Het Bronboek bevat werkvormen en routines voor het uitwerken van de thema's van *Taalfontein* groep 1 tot en met 3. Het materiaal van groep 3 bestaat uit vier handleidingen, 32 praatplaten, klassikale wandkaarten, structuurkaarten, vier fonteinboeken, vier oefenboeken, vier klassikale leesboeken, twee toetsboeken, 37 spetterkaarten, 16 AVI-boekjes voor stillezen, een letterdoos, en algemene kopieermap, een kopieermap extra, een hoekenmap, een schrijfschrift en acht brugboeken.

Taalfontein Spelling bestaat per leerjaar uit: een handleiding, twee oefenboeken, een toetsboek en antwoordenboek, een kopieersysteem op cd-rom en klassikale kaarten. Daarnaast is er *Spetterbad* (extra materiaal voor differentiatie naar belangstelling) met twee oefenboeken en een antwoordenboek. Verder is er nog *Woordstroom* dat bestaat uit een handleiding, twee oefenboeken en een woordwebkaart + cd.

Inhoud

De auteurs formuleren als visie op taal- en leesonderwijs de volgende punten: "Integratie van Taal en Lezen, 'taalvaardigheid toepassen bij lezen en leesvaardigheid toepassen bij taal', 'Woordkennis systematisch verdiepen' en verbreden 'Interactieve aanpak met veel aandacht voor strategisch leren en 'Activerende en motiverende opdrachten'."

Taalfontein Taal en lezen bevat uitgewerkte leerlijnen voor de (sub)domeinen luisteren en spreken, leesbegrip (begrijpend en studerend lezen), stellen, taalbeschouwing, woordenschat en leesbeleving. Vanaf groep 7 besteedt de methode aandacht aan spreekbeurten en worden bovendien internetvaardigheden geleerd (Klikwijzer). Elk thema duurt vier weken. Week vijf is een parkeerweek. Hier kan herhaling en verdieping van de stof plaatsvinden. De lesstof van groep 3 is opgebouwd uit 32 thema's waarvan de eerste 16 betrekking hebben op 'leven in de stad'. Ieder thema kent drie lessen 'luisteren en spreken', vier lessen 'leesbegrip' (drie lessen in groep 4/5), vier lessen 'stellen', vier lessen 'taalbeschouwing' en voor 'woordenschat' worden in ieder thema vijf tot zes woordclusters aangeboden. De leerstof van jaargroep 4 tot en met 8 is opgebouwd uit twaalf thema's. Elk van deze thema's duurt drie weken (inclusief een diagnostische toets en een herhalingsverdiepingsles). Jaargroep 1 kent acht thema's rond 'leven in een dorp' (thuis en op school, communicatie, feesten, wat voor weer is het?, nieuw leven, kopen en verkopen, lachen en huilen en ver weg en dichtbij). Deze thema's komen op een ander niveau in groep 2 terug.

Omgaan met verschillen

Iedere les van *Taalfontein* bestaat uit basisstof en extra stof. De basisstof is voor alle leerlingen. Voor leerlingen die snel klaar zijn er Extra opdrachten (tempodifferentiatie). Daarnaast kent *Taalfontein* Extra plusopdrachten voor leerlingen die meer kunnen (niveaudifferentiatie). Deze opdrachten staan per les aangegeven. Aan het eind van elk thema is er een toets. In het toetsboek staan diagnostische toetsen voor taalbeschouwing, leesbegrip en woordenschat. Afhankelijk van de resultaten is er vervolgens voor de leerlingen of herhalingsstof of verdiepingsstof. De werkbladen hiervoor zijn opgenomen in het kopieersysteem. *Spetterbad* bevat extra differentiatiemateriaal voor alle leerlingen. Hierbij zijn er voor ieder thema tien opdrachten waaruit leerlingen kunnen kiezen.

Spelling

In *Taalfontein* wordt spelling in een aparte leergang aangeboden te weten: *Taalfontein Spelling*. De leergang *Spelling* sluit aan bij die van *Taal en lezen*. Spelling behandelt zowel de spelling van onveranderlijke woorden als de werkwoordspelling (vanaf groep 6). Bij de spelling van de onveranderlijke woorden worden vier strategieën onderscheiden waarmee leerlingen spellingsproblemen kunnen oplossen. Het gaat hier om de fonologische strategie (vooral in groep 4), auditieve herkenningstrategie, visuele inprentingstrategie en regelstrategie. In groep 4 en 5 worden deze strategieën apart aangeboden, daarna steeds meer door elkaar. *Taalfontein Spelling* bevat leerstof voor 34 leseenheden per jaar. In elke leseenheden worden enkele spellingsdoelen aangeboden. Een leseenheden wordt in een week behandeld en bestaat uit vijf lessen van 15-20 minuten. In de lessen worden leerkrachtgebonden en leerkrachtvrije perioden onderscheiden.

Bij *Spelling* is er per les basisstof en extra stof om tempoverschillen op te vangen. Aan het eind van elke oneven leseenheid is er een diagnostische toets. Deze toets is in de vorm van een woord-zindictee. Afhankelijk van de score is er na de toets herhalingsstof of verdiepingsstof. Bij een score van 80% of meer maken de leerlingen verdiepingsstof. Zowel de herhalingsstof als de verdiepingsstof zijn in het kopieersysteem te vinden.

Meer info

[Leermiddelenplein](#)

Toelichting bij het compacten

Algemeen

De Excel-bestanden zijn zorgvuldig ingevuld op basis van een aantal uitgangspunten van SLO en een paar aanvullende uitgangspunten, zie hieronder.

Taalfontein is voor een groot deel gebaseerd op de methode *Taalleesland*. De opmerkingen over het compacten van *Taalleesland* gelden dan ook voor *Taalfontein*. De onderdelen van *Taalfontein* die anders zijn dan *Taalleesland* zijn zorgvuldig geanalyseerd op basis van de criteria voor het compacten die SLO heeft aangegeven. Het kan dan ook zijn dat de auteurs van *Taalfontein* in hun afwegingen bepaald hebben dat onderdelen uit *Taalleesland* vervangen dienden te worden, maar dat deze aanvullingen op basis van de criteria voor het compacten weer geschrapt zijn.

- Altijd samen beginnen en afsluiten. Dus woordcluster 1, Luisteren en spreken 1 (L/S) en zo veel mogelijk de eerste leesteksten van Leesbegrip 1 (LB) en de Thema-afsluiting (TA) wel.
- Woordenschat behoeft geen aandacht. Alleen woordcluster 1, vanwege gezamenlijke start, maar verder geen Woordclusters of woordsporen. In principe de lessen Woordbegrip in groep 6,7 en 8 ook niet, tenzij de leesteksten zeer relevant zijn of het om zinvol groepswork gaat.
- Naast de introductie en afsluiting van het thema de gezamenlijke activiteiten, L/S en Leesbeleving (LBL) handhaven.
- Toepassing handhaven, vanwege het open karakter van de opdrachten en omdat het vaak om groepsactiviteiten gaat. Zo kan de hb-leerling bijdragen aan de kwaliteit van het totale werk in de klas.
- In principe de lessen Leesbegrip (LB), Taalbeschouwing (TB) en Stellen (ST) halveren door in één thema de tweede les met hetzelfde doel te laten vervallen. Uitzonderingen worden gemaakt wanneer met name leesteksten die geen verhaal of gedicht zijn relevant en interessant zijn voor de leerling. Belangrijk aandachtspunt hierbij is ook dat het thema breed blijft ingevuld. Om dit te bereiken is regelmatig gekozen om de interactie bij een eerste opdracht wel op te nemen.
- In principe alleen de extra-plusstof laten doen, niet de extra stof.
- In principe alleen de verdiepingsstof na toetsing laten doen.
- Kies Maar is bedoeld om vrij uit te kiezen, dus zijn alleen de opdrachten die te gesloten of te makkelijk zijn geschrapt. Verder is het aan de leerling zelf (of de leerkracht) om een keuze te maken.

SLO is het nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. Al meer dan 30 jaar geven wij inhoud aan leren en innovatie in de driehoek beleid, wetenschap en onderwijspraktijk. De kern van onze expertise betreft het ontwikkelen van doelen en inhoud van leren, voor vele niveaus, van landelijk beleid tot het klaslokaal.

We doen dat in interactie met vele uiteenlopende partners uit kringen van beleid, schoolbesturen en -leiders, leraren, onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties (ouders, bedrijfsleven, e.d.).

Zo zijn wij in staat leerplankaders te ontwerpen, die van voorbeelden te voorzien en te beproeven in de schoolpraktijk. Met onze producten en adviezen ondersteunen we zowel beleidsmakers als scholen en leraren bij het maken van inhoudelijke leerplankeuzes en het uitwerken daarvan in aansprekend en succesvol onderwijs.

SLO

Piet Heinstraat 12
7511 JE Enschede

Postbus 2041
7500 CA Enschede

T 053 484 08 40

F 053 430 76 92

E info@slo.nl

www.slo.nl

slo